

Biuletyn

ARCHIDIECEZJI GDAŃSKIEJ

ISSN 2083-4403

Nr 42 (452) • 22 grudnia 2017

Homilia Księdza Arcybiskupa Metropolity Gdańskiego Sławoja Leszka Głódzia z okazji poświęcenia Bursztynowego Ołtarza Ojczyzny wygłoszona w Bazylice św. Brygidy w Gdańsku 16 XII 2017

Drogami Adwentu zbliżamy się do radosnego dnia Bożego Narodzenia. Oczyma wiary spoglądać będziemy ku Betlejem, nad którym rozbłysła światłość wielka. Światło Chrystusa. Jedyne światło, które nie zna zmierzchu.

Eliasz i święty Jan Chrzciciel. Dwaj wielcy prorocy,

o których mówią czytania mszalne, otwierali serca swych współczesnych ku Bogu. Zapowiadali Jego przyjście. Objawił swe Oblicze w Jezusie Chrystusie, którego głosił św. Jana Chrzciciel nad Jordanem.

„Spuście nam na ziemskie niwy, Zbawcę z nieba obłoki”. Niesie się przez naszą Ojczyznę adwentowa pieśń. Pieśń tęsknoty i oczekiwania. Na cud narodzin Króla Wieków „w mizernej cichej stajence lichej”. I na ten zapowiedziany dzień. Dzień ostatni, kiedy „przyjdzie Pan, który rozjaśni to, co w ciemności ukryte, i ujawni zamysły serc” (1 Kor 4, 5). Osądzi żywych i umarłych. Miarą miłości. Najprecyzyjniejszą z wszystkich miar „Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych. Mnieście uczynili” (Mt 25, 40). „Przygotujcie drogę Panu, prostujcie ścieżki dla Niego; wszyscy ludzie ujrzą zbawienie Boże” (Łk 3, 4.6)

Nie dajmy posłuchu manipulatorom

W adwentowy wieczór oczekiwania, skupienia, duchowej powagi przyszedłszy do sławnej Bazyliki Świętej Brygidy. Świątyni Solidarności. Bastionu wiary i Ojczyzny. Szańca narodowej pamięci. Ileż tu w niej znaków Polski. Jej trudu, drogi. Bólu. Cierpienia. Ale także piękna i radości zwycięstwa. Ożywiającego tchnienia nadziei.

Pomniki. Tablice. Epitafia. Upamiętnienia. Opowieść o drodze Narodu. O ludziach, żywych kamieniach, tworzących szaniec polskiej wolności. Przewodnikach i nauczycielach narodu. To dzięki nim Polska trwa. Świadoma wiana wieków, wartości swej historycznej drogi. Odporna na to wszystko co chciałoby jej Imię pomniejszyć, zbrukać sflaszczyć.

Jakże nie wspomnieć tego, który – powiedzieć można – dla tej świątyni życie dał. Śp. Księdza Prałata Henryka Jankowskiego. Pamiętnego proboszcza tej parafii. To on podniósł z ruin starożytną świątynię św. Brygidy, do której przez lata broniły dostępu komunistyczne władze. Stworzył prężną wspólnotę parafialną. Otworzył szeroko bramy świątyni dla

ludzi pracy, dla ludzi Solidarności. Dla ich ufnej modlitwy o Polskę, o ład i sens polskiej pracy. O to, że będzie Polska w Imię Pana.

Dziś rocznica – pamiętamy o tym – tragedii Wybrzeża. Grudnia 1970 roku. Zda się, że to już tak daleko... Przekroczyli już smugę cienia „chłopczy z Grabówką, chłopcy z Chyloni”, spieszący 16 grudnia do pracy, przeciwko którym milicja użyła broni. A przecież wciąż jest to tak blisko. W iluż polskich sercach trwa słynna ballada o Janku Wiśniewskim, który wtedy „za chleb i wolność i nową Polskę „padł od kainowej kuli”. „Na drzwiach ponieśli go Świętojańską, Naprzeciw glinom, naprzeciw tankom”.

Tamta zbrodnia położyła się cieniem głębokim na powojennych dziejach Ojczyzny. Obnażyła zło narzuconego po wojnie systemu. Ujawniła straszliwy fałsz komunistycznej ideologii z jej zakłamanym aksjomatem, że lud pracujący miast i wsi jest solą i podmiotem tamtej, rzekomo ludowej, robotniczej Polski. Doszczętnie skompromitowany podczas tamtej pamiętnej tragedii. „To władza strzela do robotników, Janek Wiśniewski padł”.

Grudzień 1970 roku. Ogniwo na drodze narodu ku wolności. Dziś wspominamy także kolejny Polski Grudzień. 1981 roku. Stan wojenny. Wprowadzony, aby złamać, zniszczyć, zdeptać sztandar Solidarności wzniesiony wysoko nad Polskę. Sztandar wolności. Prawdy. Sprawiedliwości. Pragnienia, aby Polska była Polską. Dziś szczególne wspomnienie tamtych dni. Dzień 16 grudnia. Tragedia kopalni Wujek. Kolejna ofiara polskiej krwi...

W wielu waszych sercach, Bracia i Siostry, zapisany jest tamten czas. Pamięć o poległych, zakatowanych. O prześladowaniach, represjach, łamaniu sumie, emigracji tysięcy... Poznałem wielu z nich, pełniąc posługę kapłańską w obozie dla polskich uchodźców pod Rzymem. Pamiętam ich ból, duchowe napięcie, poczucie doznanej krzywdy.

Jakże to małe, nie waham się powiedzieć podłe, kiedy tamten czas zaczyna się relatywizować. Minimalizować zakres i dolegliwość popełnionego wtedy zła. Patrząc na to, co się wtedy działo, przez różowe okulary cynizmu, lekceważenia, nonszalancji.

Pamiętajmy, że chrześcijańskie przebaczenie nie generuje zaniku pamięci. Nie odwraca od obowiązku świadczenia prawdy. Nie obraża poczucia sprawiedliwości i zwykłej ludzkiej przyzwoitości. Nie fraternizuje się z ludźmi, którzy wtedy oddanie służyli strukturalizmowi zła. Dziś zatruwają świadomość młodych pokoleń, bajdurząc, że stan wojenny był to w gruncie rzeczy jakiś sielankowy happening, który nie raził, nie krzywdził.

Nie dawajmy posłuchu manipulatorom o wypalonym sumieniu, wyzbytym empatii do krzyw-

dy tamtych lat. Ani tym, którzy niegdyś stawali w pierwszym szeregu podziemnego oporu przeciw represjom stanu wojennego. Dziś – nie sposób tego pojąć – zaprzeczają dawnym ideałom. Namawiają, aby w politycznym sporze, jaki toczy się naszym krajem, zacząć używać argumentu kamienia. A więc, siły, przemocy, agresji.

Błogosławiony ks. Jerzy Popiełuszko w swym pamiętnym nauczaniu, formującym etos pokolenia stanu wojennego, z uporem powtarza słowa św. Pawła Apostoła: „Nie daj się zwyciężyć złu, tylko zło dobrem zwyciężaj”. Taka winna być chrześcijańska miara. Miara dobra, Także naszych czasów. Naszych postaw. Naszych sporów.

Taką miarą winniśmy oceniać drogę polskich pokoleń. Wydobywać dobro. Wartość. Sens. Wyzbyć się tego nurtu, który tak mocno dawał o sobie znać w ostatnich latach – tak zwanej polityki wstydu. Wedle tej miary trudno Polskę budować. To nie nasza miara, to nie nasza droga.

W ten modlitewny wieczór ofiarujemy naszą modlitwę pamięci i wdzięczności ludziom pamiętnych grudniów: 1970 i 1981 roku. Za ich ofiarę, także tę największą, za ich wierność temu co polskie, za ich świadectwo. Nie zginęło, trwa. W Bogu, w sercach ludzkich.

Modlitwa za bohaterów polskiej wolności. Celebrujemy ją często w tej świątyni. Takie dziś. Wraz z Panem Prezydentem, włodarzem polskich serc i symbolem Niepodległej. Wraz z Księdzem Arcybiskupem Nuncjuszem, który tu, do Gdańska, przyniósł przyjazne tchnie serca Papieża Franciszka.

Dziś ten dzień pamięci ma szczególny wymiar, szczególny akcent.

Poświęcenie i odsłonięcie Bursztynowego Ołtarza Ojczyzny. Naszego wotum wdzięczności Bogu. Za Jego obecność na drogach naszej historii. Za wiano polskich dziejów. Za dar Ojczyzny. Za ewangeliczny siew Kościoła, z którego wyrastało to, co wielkie i twórcze na polskiej drodze. Za pokolenia, idące przez swój czas z Chrystusem i Jego Matką, Za tych, co bronili domowych progów i Bożych ołtarzy. Za ludzi wiernych, miłujących, co Polskę kochają, a nie złorzeczą. Wotum wdzięczności za dobro, które stało się tu, na Pomorzu Gdańskim, nad brzegiem Bałtyku.

Jest ten ołtarz znakiem piękna

Jest to też nasze gdańskie wotum za Niepodległą, która przed stu laty odrzuciła pęta niewoli. Powróciła do grona państw Europy i świata. Przeszła w tym stulecie wiele tragicznych doświadczeń. Ale pozostała wierna imperatywowi wolności. Wierze ojców.

Tradycji chrześcijańskiego narodu. Za Boże wspomnienie i błogosławieństwo.

Gdański Ołtarz Ojczyzny. Wykonany z bursztynu. Zwanego też jantarem. Niezwykłego, swoistego skarbu bałtyckiego wybrzeża. To sławne od wieków złoto północy. Wyprawiali się po nie kupcy z Cesarstwa Rzymskiego. Do Rzymu, do prowincji cesarstwa przywozili złocisty, zda się słońcem rozświetlony skarb.

Ołtarz Ojczyzny. Monumentalne dzieło. 12 metrów wysokości, 120 metrów powierzchni. Jego budowę zainicjował przed 17 laty śp. ks. Henryk Jankowski. Od tamtego czasu dzieło rośnie, przybywały nowe elementy. Szczególnie w ostatnich latach. A przecież to dzieło jeszcze nieskończone. Wychylone ku przyszłości. Ku nowym elementom artystycznego wystroju. Niebawem na ołtarzowej nastawie zasmucą wykonane z bursztynu łany zbóż. Symbolizuje Eucharystię – chleb żywota, który z pszenicznego ziarna się rodzi...

Jest ten ołtarz znakiem piękna. Dziełem sztuki i talentu, który jest tajemniczym darem Boga. Niektórzy otrzymują go szczerze i w obfitości. Dostąpił tej łaski Pan Profesor Stanisław Radwański, były rektor gdańskiej Akademii Sztuk Pięknych, autor projektu ołtarza, jego nastawy, także majestatycznych figur wielkich Ojców naszego Narodu: św. Jana Pawła II i Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Dostąpił tej łaski także Pan Mariusz Drapikowski, mistrz sztuki bursztyniarskiej. Wykonawca ołtarza.

Szanowni Mistrzowie! Z wdzięcznością i podziwem chylimy czoła przed dziełem waszego talentu, artystycznej perfekcji, wykonawczej determinacji. Dziękujemy także tym, którzy Was, Szanowni Mistrzowie, w tym dziele wspomagali, ofiarując swój talent i perfekcjonizm. Pani Iwona Pomoryn. Pan Mariusz Gliwiński. Pan Leszek Sobiech. I inni. Czynni z oddaniem na różnych odcinkach realizacji dzieła. Inżynierowie, wykonawcy, ekipy montażowe. Wielka rzesza. Także ci, którzy ofiarowali bursztyn. Od niewielkich okruchów po wielkie bryły. Bóg wam wszystkim zapłać!

Powstał monument na miarę wielowiekowych artystycznych tradycji Gdańska. Ileż dzieł o religijnej osnowie, często powstałych w pracowniach najprzedniejszych europejskich mistrzów, rozświetlało blaskiem piękna gdańskie świątynie i mieszczańskie domy! Wiele z nich bezpowrotnie przepadło w kataklizmie wojennym, w późniejszym bezrozumnym szale zniszczenia. Ołtarz Ojczyzny włącza się w ten nurt wielkości, piękna, sztuki. Nadaje mu niecodzienny blask i rozmach.

Brońcie Krzyża

Wątki ołtarzowej nastawy symbolizują drogę polskiego narodu. Drogę ofiar ponoszonych dla świętej

sprawy Bożej i miłości Ojczyzny.

I drogę zwycięstwa. Zmartwychwstania ku życiu w wolności Dzieci Bożych i wolności narodu. We wspólnocie z Chrystusem. Otworzyli przed Nim drzwi polskiej Ojczyzny praojcowie nasi. Jest z nami w naszym tu i teraz.

Spójrzmy na ołtarz. Święte miejsce, gdzie podczas celebracji Eucharystii uobecni się Chrystusowa ofiara złożona na Krzyżu dla naszego zbawienia. Także Stół Pański. Miejsce uczyty eucharystycznej jednoczącej Lud Boży z Chrystusem.

W osi ołtarzowej nastawy monumentalna monstrancja z bursztynu. Przez kilkanaście lat służyła Chrystusowi Eucharystycznemu. Przemierzał w niej ulice Gdańska w uroczystość Bożego Ciała.

Kolejny znak Chrystusa na drogach naszego narodu. Krzew winny z połączanej złotem miedzi. Pnie się ku górze. „Ja jestem prawdziwym krzewem winnym (...) a wy jego latoroślami (J 15, 1–11) – mówi do nas.

W centralnym miejscu nastawy obraz Matki Bożej Jasnogórskiej Patronki Świata Pracy. Powstał po tragedii Grudnia 1970 roku Dzieło ks. Franciszka Znanieckiego z Pelplina.

Droga Krzyża. Tak często wpisana w polskie żywoty. Droga bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Patrona Solidarności. Męczennika za wiarę. Obecnego w Ołtarzu Ojczyzny w relikwii krwi. W drugim relikwiarzu krew św. Jana Pawła II.

Krzyże polskiego narodu. Dzieła Pana Profesora Radwańskiego. Rozsiane w przestrzeni nastawy. Krzyże sybiraków, żołnierzy -tułaczy przemijających Jezusową Drogę Krzyżową w Jeruzalem, Krzyże z Gdańska. Z kopani Wujek. Żołnierskich cmentarzy. Powstańcze z Warszawy, Partyzanckie. Harcerskie.

Wskazują drogę Zmartwychwstaniu. Brońcie Krzyż! Pamiętne słowa Świętego Papieża spod Giewontu. Wciąż aktualne zadanie. Wspomnę o figurach św. Brygidy Szwedzkiej, patronki Europy i św. Elżbiety Hesselblad, ratującej w Rzymie żydowskie rodziny przed zagładą. To odwołanie do patronki świątyni. O majestatycznych, wykonanych z brązu, figurach św. Jana Pawła II i kard. Stefana Wyszyńskiego, wielkich Ojcach naszej Ojczyzny,

Droga 11 Listopada

Spójrzcie na orła zrywającego się do lotu na szczycie nastawy. To potężny, dumny ptak z piastowskie-

go gniazda. O locie wysokim. Świadom swej siły i władczej potęgi. To orzeł 11 listopada 1918 roku. Hej strzelcy wraz, nad nami Orzeł Biały. Śpiewali Polacy na drodze ku Nieodległej. Symbol Ojczyzny. Symbol tamtego wielkiego daru Bożej Opatrzności. Niepodległości. Suwerenności. Wolności. Została nam po dwudziestu latach zabrana, drastycznie ograniczona.

Przez wiele lat tej drodze przeciwstawiano inną. Droga 22 lipca 1944 roku. Zniewolenia politycznego i ideologicznego. Próby przemodelowania narodowej tożsamości. Trwało zmaganie się tych dwóch dróg. Dłgie i trudne. Wydobyliśmy jego dwa elementy: pamiętne grudnie 1970 i 1981 roku.

Z woli Bożej Opatrzności zwyciężył orzeł biały. Zwyciężył polski ród. Zwyciężyła droga 11 listopada. Droga ludzi Bogu i Polsce wiernych. Wiele ich imion. Także tu, w Gdańsku, na Wybrzeżu. Od wicepremiera Eugeniusza Kwiatkowskiego, po Inkę. Od Inki po Annę Walentynowicz – Solidarność.

Niech ta droga trwa! Niech się umacnia. Droga zawierzenia Chrystusowi i Jego Matce. Droga wierności temu, co Polskę stanowi, Wsparta o dziedzictwo ojców, o historyczną tożsamość, o lekcje Krzyża. Droga 11 listopada. Droga, którą symbolizuje dumny ptak ojczyzny – Orzeł Biały. Polsce inne drogi są niepotrzebne.

Za chwilę Jego Ekscelencja Ksiądz Arcybiskup Salvatore Pennacchio Nuncjusz Apostolski w Polsce poświęci i pobłogosławi Bursztynowy Ołtarz Ojczyzny. Nasze gdańskie dziękczynne wotum za Ojczyznę – wielki dar Bożej Opatrzności. Za ludzi, którzy szli jej drogami. Wiernych, prawych, miłujących wszystko, co Polskę stanowi.

W grudniowy, adwentowy wieczór przed Ołtarz Ojczyzny w Bazylice św. Brygidy zanosimy błaganie: Ojczyznę wolną pobłogosław Panie.

Amen.

Komunikaty

Komunikat Kapituły Nagrody Pro Ecclesia et Populo

Dotyczy składania wniosków o przyznanie nagrody

za 2017 r. Zbliża się 20 edycja przyznania odznaczeń Pro Ecclesia et Populo (Dla Kościoła i Narodu) osobom świeckim, za szczególnie wyróżniające się, wieloletnie zaangażowanie na rzecz

kościół i społeczeństwa w ruchach i organizacjach katolickich Archidiecezji Gdańskiej. Zapraszam do składania wniosków o odznaczenie takich osób, z których Kapituła wybierze do uhonorowania 5 osób. Wręczenie odznaczeń nastąpi podczas uroczystego spotkania 7 stycznia 2017r.

Wniosek może zostać złożony przez stowarzyszenie, fundację lub ruch katolicki i powinien zawierać:

- życiorys osoby rekomendowanej,
- opis jej działań,
- szczególne zasługi uzasadniające przyznanie odznaczenia,
- opinię proboszcza dotyczącą postawy moralnej kandydata.

Wniosek należy złożyć w nieprzekraczalnym terminie do 5.12.2017 r. w Fundacji Klub Przyjaciół Ludzkiego Życia, ul. Jaśkowa Dolina 47/2, 80-287 Gdańsk (tel.58-3411911).

Drugi numer czasopisma „Galilea - Pismo Święte bez tajemnic”

Zachęcamy do nabycia drugiego numeru czasopisma „Galilea - Pismo Święte bez tajemnic”.

Bieżące wydanie zostało poświęcone Matce Bożej. W Maryjnych rozważaniach towarzyszy nam tekst Godzinek o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny. Ich autor, przy pomocy starotestamentalnych obrazów, ukazuje piękno Maryi.

Niestety, z powodu słabej znajomości Pisma Świętego, teksty te stają się obecnie co-raz mniej zrozumiałe i przez to, zamiast podkreślać godność Niepokalanej, niejednokrotnie wywołują uśmiech na twarzy słuchającego.

Dlatego oprócz okoliczności powstania tekstu modlitwy przedstawiamy znaczenie co bardziej enigmatycznych strof wraz z szerszym kontekstem dotyczącym samego niepokalanego poczęcia. Podobnie jak i w poprzednim numerze nie brakuje też i tym razem artykułów o duchowości, archeologii oraz sztuce.

Do naszego czasopisma dołączamy płytę CD z nagraniem Godzinek w wykonaniu kleryków Gdańskiego Seminarium Duchownego oraz książeczkę z tekstem modlitwy. Życzymy owocnej lektury!

Szczegóły dotyczące czasopisma i zamówień: ks. Piotr Przyborek, kontakt@szkolabiblijna.gda.pl

Demonstracje organów oliwskich w roku 2017

Informujemy uprzejmie, że w roku 2017 demonstracje organów oliwskich (20 minutowy koncert) odbywać się będą w Bazylice Archikatedralnej w Oliwie w następujących godzinach:

listopad – grudzień

w dni powszednie i soboty o godz. 12
w niedzielę o godz. 15

W mediach

Magazyn katolicki „Droga”

Magazyn Katolicki „DROGA” pod redakcją Jolanty Roman-Stefanowskiej emisja w TVP 3 Gdańsk w każdą niedzielę o godz. 18.00. Powtórka programu w poniedziałek o godz. 19.15 i we wtorek o godz. 20.30. Link do programu: gdansk.tvp.pl/17670252/droga.

Zapis programu na stronie TVP Gdańsk www.gdansk.tvp.pl / zakładka programy / zakładka dolna religia / DROGA. Kontakt z redakcją programu droga@tvp.pl

Radio Gdańsk

Niedziela 7.05–7.25 „W Drodze” (magazyn katolicki)

„Gość Niedzielny”

Zapraszamy do lektury gdańskiego wydania tygodnika „Gość Niedzielny”.

► Justyna Liptak - „Nie z próżności powstał. – Tego dzieła nie można z niczym porównać. Wynosząca ok. 120 m kw. powierzchnia ołtarza znacznie wykracza poza inne znane kompozycje wykorzystujące w swojej architekturze bursztyn, w tym osławioną Bursztynową Komnatę, która jest o prawie 40 m kw. mniejsza – tłumaczył prof. Krzysztof Polkowski, rektor ASP w Gdańsku.

